

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak,
jsou Mgr. Hana Zimová a Anna Nováková*

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

název	Život v Řecku - shrnutí
anotace	Výklad zaměřený na práci se získanými znalostmi o životě starověké civilizaci v Řecku.
očekávaný výstup	ZV – LMP Člověk a společnost – 2. stupeň D – popsat život v době starověkých civilizací
druh učebního materiálu	Prezentace
druh interaktivity	Výklad
ročník	6.

Vznik starověkého Řecka

- termín „starověké Řecko“ je užíváný k popisu **řeckého světa** v dobách starověku
- nejedná se tedy pouze o území dnešního Řecka, ale vztahuje se také na ostatní oblasti starověké řecké kultury v oblasti

Středozemního moře:

egejské ostrovy, Kypr, pobřeží Malé Asie (především Iónie), Sicílie, jižní Itálie a četné řecké kolonie na pobřeží Černého moře, Egypta atd.

Minojská civilizace

- vznikla na Krétě
- nazývala se podle krále **Minos** (= *tyran*), který nechal postavit **labyrint** (bludiště)
- Minojci budovali **města** a v nich **paláce**, které byly **neopevněné**, přirozenou ochranu poskytovalo **moře**
- byly zdobené sochami a malbami = **freskami**
- nejznámější palác stojí ve městě **Knóssos**

Paláce

- byly hospodářskými středisky
- jejich součástí byly **sýpky** a **skladiště** zemědělských produktů
- dále se zde rozvíjela **řemeslná výroba** a **obchod**

Písemné záznamy

- Minojci psali na *hliněné tabulky*
  - nejdříve *obrázkovým písmem*, z kterého se vyvinulo *lineární písmo A*
- jazyk tohoto písma nám však není znám
- pak se objevil nový typ písma – *lineární písmo B*, bylo vyluštěno v r. 1952 belgickým vědcem
- tímto písmem byly psány texty v řeckém jazyce

Zánik minojské kultury

- v polovině 14. století př.n.l. minojská kultura zanikla
- příčina není známa – snad je postihla nějaká přírodní katastrofa, např. výbuch sopky nebo zemětřesení, nebo byla zničena vpádem nepřátelských kmenů

Mykéňané

- pravděpodobně po zemětřesení či výbuchu sopky skončila civilizace Minojců a vznikla nová – **mykénská**
- asi v 16. st. př.n.l.
- V jakých oborech vynikali?
Byli to dobří **válečníci, zemědělci, obchodníci a mořeplavci**

Paláce

- nejvýznamnějším centrem byly **Mykény** na Peloponésském poloostrově
- stejně jako Minojci stavěli **paláce** a zdobili je **freskami**
- opevňovali je **hradbami** z velkých kamenů = **kyklopské hradby**,
- protože vládci proti sobě často bojovali, byli zdatní válečníci

Okolí paláců

- *města* byla stavěna za palácovými zdmi
- v okolí paláců stavěli domy
- ve městech byla *kanalizace, vodovod, domy s koupelnami*, vybudovali *síť silnic*
- stavěli *hroby* ve tvaru *včelího úlu*
- byly v nich nalezeny bronzové zbraně, keramika apod. – to svědčilo o řemeslnické dovednosti Mykéňanů

Legenda o Trójské válce

vypráví o mykénském období

- je popsána v eposech Homéra

ILIAS a ODYSSEA

Troja byla velmi bohaté město,
které leží na území dnešního Turecka.

Legenda

Co to je **LEGENDA** ?

- je to vyprávění o životě a smrti slavné osoby
- v legendách se vyskytují zázraky a postavy z křesťanské historie

Zánik mykénské kultury

- zanikla bez známé příčiny na počátku 12. století př.n.l.
- koncem mykénské éry proběhlo slavné tažení *krále Agamemnóna* proti Tróji, známé z Homérovy legendy (řecké báje)

Dórové

- ve 12. století př.n.l. zanikla civilizace Mykén a vznikla nová – do Řecka přišli **Dórové**, kteří vyhnali původní obyvatelstvo do hornatých oblastí a na ostrovy v Egejském moři
- nebyli tak vzdělaní jako Minojci a Mykéňané, proto se toto období nazývalo „**temné**“, byla zapomenuta znalost písma

Rozvoj dórské kultury

- rozvíjelo se zemědělství, obchod i řemesla
- přinesli s sebou znalost **železa**, vystřídalo *bronz*
- kolem r. 800 př.n.l. se již běžně používaly **železné nástroje**

Vrstvy obyvatelstva

- v čele stáli **králové**
- většinu obyvatelstva tvořili **svobodní zemědělci**
- malou skupinu tvořili **otroci**, byly to zejména ženy, které se stávaly součástí rodiny svého majitele a pracovaly pro ně jako služebné
- muži byli většinou při válečných taženích pobíjeni, proto bylo málo mužů - otroků

Homérské období

- na konci temného období - kolem r. 800 př.n.l.

vznikly slavné řecké eposy

ILIAS A ODYSSEA

- autorem je řecký básník **Homér**
- právě z těchto eposů usuzujeme, jak tehdy lidé žili

Co je to EPOS ?

je to rozsáhlá veršovaná skladba,
která opěvuje hrdinské skutky
nebo významné události

Řecká abeceda

- z Přední Asie se v 8. století př.n.l. rozšířilo do Řecka **hláskové písmo**
- Řekové jej obohatili o **samohlásky**
vznikla tak

ŘECKÁ ALFABETA
(abeceda)

Městské státy

- okolo 5. století př.n.l. byly založeny tzv. **městské státy**
- vládli v nich **občané**, kteří se zde narodili
- vlastnili **půdu a budovy**
- hlasovali o **zákonech**
- **volili úředníky**
- mohli být jako úředníci zvoleni
- nejznámějšími byly – **Sparta** a **Athény**

Otroci

- kromě vrstvy občanů zde žili také **otroci**
- **neměli žádná práva**
- nižší postavení měli také **cizinci a ženy**
- obyvatelé měst často obsazovali cizí území, na nichž zakládali **kolonie**

KOLONIE

= osady založené nějakým státem na území cizího státu

SPARTA

- městský stát v Řecku
- měla silné **vojsko**
- vytvořila „**peloponéský spolek**“ – velela vojskům dalších států
- Sparta byla jedním z nejmocnějších a také nejobávanějších států v Řecku
- vojenské umění Spartánů vyvolávalo obavy a respekt

Život ve Spartě

- **výchova** – **chlapci** od 7 let byli vychováváni mimo rodinu ve vojenském táboře
- výchova byla zaměřena na rozvoj fyzické zdatnosti a vojenských dovedností
- v aktivní vojenské službě byl Spartán **do 60 let**, většinu času trávil se svým vojenským oddílem
- **rodinu** mohli zakládat ve **30 letech**
- i **dívky** byly fyzicky zdatné, byly vychovávané k tomu, aby v případě válečných tažení svých mužů a synů byly schopny bránit Spartu

Státní zřízení ve Spartě

- lišilo se od ostatních řeckých států – v čele stáli **dva králové**
- ti pocházeli ze dvou rodů, tato funkce se dědila
- nad jejich rozhodnutími a dodržováním zákonů dohlíželo 5 dohlížitelů = **eforů**
- jejich poradním sborem byla **rada starších**, její členové byli voleni na doživotí a museli být starší 60 let

Athény

- leží na poloostrově Attika
- jsou dnes hlavním městem Řecka
- byly zde příhodné podmínky pro rozvoj **zemědělství, řemesel**
- byly zde bohaté **doly na stříbro**, kde pracovali **otroci**

Klasické období

- po vzniku městských států se Řecko blížilo ke svému *vrcholnému období* – tzv. **klasickému období** (v 5. - 4. st. př.n.l.)
- v tomto období byl postaven

chrám Parthenon,

který se nachází na opevněné Akropoli nad Athénami

Chrám Parthénon

Rozvoj oborů

- ve starém Řecku se rozvíjely tyto obory:
  - matematika – Pythagoras
  - dějepis
  - lékařství – Hippokrates, který stanovil základní pravidla chování při léčení
  - divadlo – komedie a tragédie
  - filozofie – Sokrates, Platon, Aristoteles
  - sport – Olympijské hry, Maratonský běh

Olympijské hry

- **první olympijské hry** se v Olympii uskutečnily roku **776 př.n.l.** Tento rok, konkrétně pak **8. červenec**, je považován za **počátek her i řeckého kalendáře**
- během konání olympijských her se dodržoval **posvátný mír**, zvaný **okecheiria** („zdržení se rukou od zbraní“)
- na půdu Olympie nesměl vstoupit nikdo se zbraní

Války

- vrcholné (klasické) období bylo však poznamenáno **válkami**, především mezi **Řeky a Peršany**:
- nejznámější bitvy se odehrály
  - u Marathonu - zvítězily Athény nad Peršany
  - u Thermopyl - zvítězili Peršané nad Spartou
  - u ostrova Salamíny — zvítězilo řecké loďstvo nad perským
- **mír** byl uzavřen v roce 449 př.n.l.

Další války

- další válka propukla *mezi Athénami a Spartou*
- trvala **27 let**, nakonec **zvítězila Sparta**
- vleklé války *oslabily řecké městské státy*
- toho využila sousední **Makedonie**, která Řecko ovládla – makedonským králem se stal **Alexandr Makedonský (Veliký)**, který k Řecku připojil Persii a Egypt a pronikl až do Indie

Alexandr Veliký

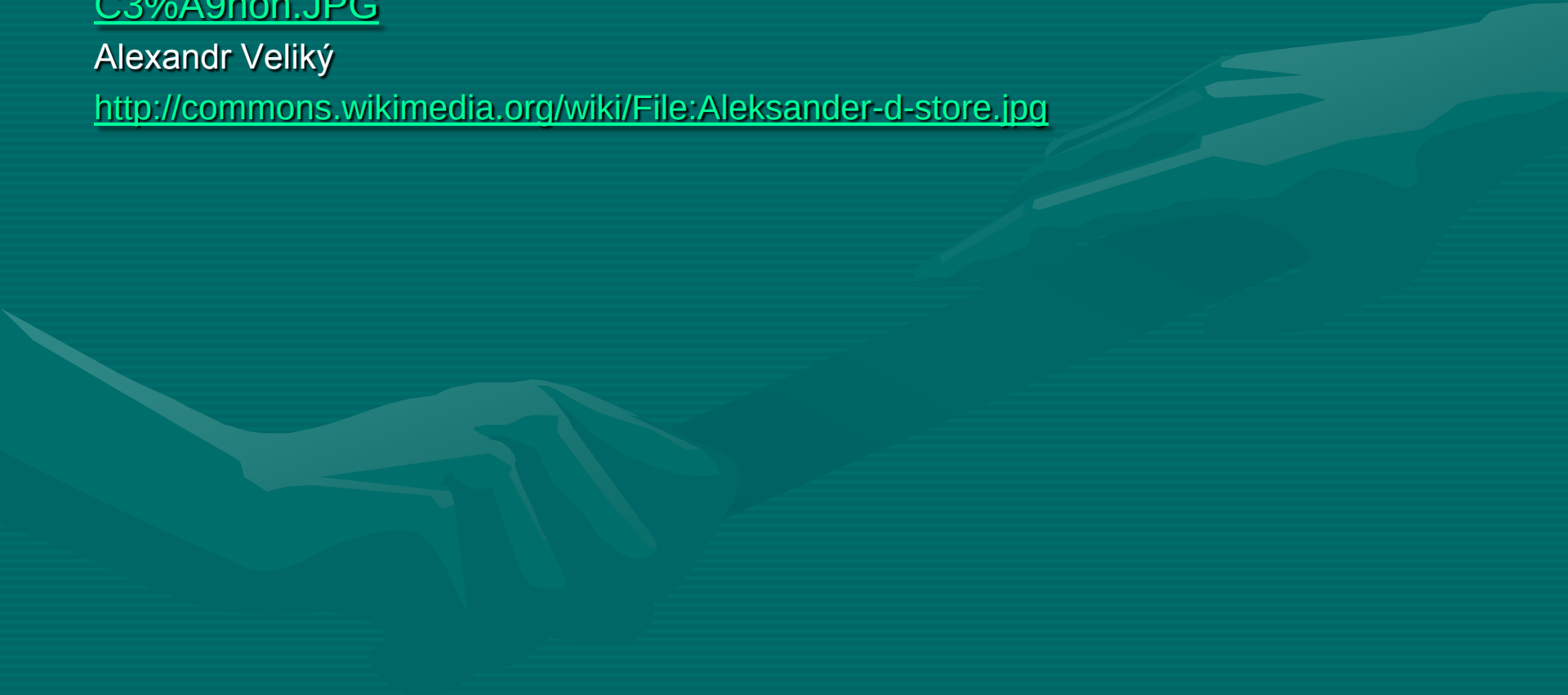
Zdroje obrázků

Chrám Parthénon

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2006_01_21_Ath%C3%A8nes_Parth%C3%A9non.JPG

Alexandr Veliký

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aleksander-d-store.jpg>

Zdroje

- MÜLLER, Oldřich. *Dějepis pro 2. stupeň základní školy praktické* . 1. díl. 1. vydání. Praha : Parta, 2008.
- ISBN 9788073201128. s. 43 - 48.
- KOHOUTKOVÁ, H., KOMSOVÁ, M. *Dějepis na dlani* . 2. vydání. Olomouc : Rubico, 2007.
- ISBN 8073460653. s. 23 - 28.

